

Prijsindexcijfers industrie, basisverlegging 2005=100

Samenvatting

- De statistiek Productenprijzen Industrie is met ingang van januari 2009 een reeks indexcijfers met basisjaar 2005 gestart. Nieuw berekende indexcijfers (2005=100) zijn beschikbaar vanaf verslagperiode januari 2000. Publicatie van de oude reeks (2000=100), met daarin indexcijfers tot en met december 2008, is stopgezet.
- Bij de overgang naar de nieuwe indexreeks is gebruik gemaakt van de meest recente classificaties voor goederen (Prodcom 2008) en voor activiteiten (SBI 2008). Het bestaande publicatiepakket is aangepast aan deze nieuwe classificaties.
- Het elementaire aggregaat is verlegd naar een hoger niveau. Hierdoor valt de prijswaarneming binnen een ruimer omschreven productgroep waardoor deze productgroep meer massa (prijswaarnemingen) krijgt. Tevens is het mogelijk om een nieuwe steekproefmethode te introduceren en is betere wegingsinformatie beschikbaar.
- Er zijn verbeteringen doorgevoerd in de waarneming. De belangrijkste daarvan is het introduceren van een andere steekproefmethode. De vernieuwde steekproefopzet maakt het mogelijk om met minder waarnemingen tot uitkomsten te komen die kwalitatief minstens net zo goed zijn. Tevens is voor de importreeksen een nieuw steekproefkader gebruikt waardoor de prijswaarneming representatiever geworden is.
- De basisverlegging en de verbeteringen leiden voor de industrie als totaal niet tot noemenswaardige veranderingen in het verloop van de indexreeksen. Voor onderliggende detailreeksen daarentegen zijn er wel verschillen. Deze verschillen zijn voornamelijk het gevolg van de gewijzigde classificaties en wegingschema's.

Introductie

Bij de samenstelling van de statistiek Producentenprijzen Industrie (PPI) wordt gebruik gemaakt van prijsinformatie over goederen die door de Nederlandse industrie zijn geproduceerd en verkocht, alsmede de invoer van industriële producten. Daarbij wordt het prijsverloop gevolgd van een voor het basisjaar representatief productenpakket. De prijsindexcijfers van goederengroepen worden onderling gewogen met waardebedragen die betrekking hebben op hetzelfde basisjaar. Eens in de vijf jaar wordt een nieuwe basis gekozen. De reden hiervoor is dat de productieverhoudingen en daarmee de wegingen in de loop van de tijd veranderen. De tot nu toe gepubliceerde reeks van prijsindexcijfers heeft 2000 als basisjaar. Na de basisverlegging is de reeks indexcijfers gebaseerd op basisjaar 2005.

Een basisverlegging biedt in de regel de gelegenheid om ook andere wijzigingen door te voeren, bijvoorbeeld op grond van nieuwe gebruikerswensen, gewijzigde inzichten of verbeteringen in de statistische coördinatie. In dit artikel wordt kort ingegaan op de wijzigingen die bij de basisverlegging naar 2005=100 zijn doorgevoerd.

Overzicht van de veranderingen in de PPI

Drie veranderingen die met de basisverlegging naar 2005=100 doorgevoerd zijn, vormen een gebruikelijk onderdeel van een basisverlegging. Het gaat om:

1. Nieuwe wegingen

Zoals hierboven al is uitgelegd, is het doel van een basisverlegging om de wegingsschema's van de statistiek aan te passen aan recente productieverhoudingen. Bij de huidige basisverlegging zijn zowel de wegingen van productgroepen als de wegingen van bedrijven binnen een productgroep aangepast, zodat ze de situatie van het basisjaar 2005 representeren. Met de nieuwe steekproefmethode (zie punt 5) is tegelijkertijd het steekproefpaneel verversen en sluiten de wegingen van bedrijven onderling beter aan bij de huidige marktverhoudingen. Verbeterde processen binnen het CBS hebben het mogelijk gemaakt om vooral voor de import wegingen van bedrijven binnen een productgroep aanzienlijk in kwaliteit te verbeteren.

2. Wijzigingen classificaties

Bij de PPI worden de goederen, waarvan het prijsverloop wordt gevolgd, ingedeeld volgens de zogenaamde Prodcom-lijst, een Europese classificatie van goederen. Er wordt gepubliceerd naar aggregaten van deze Prodcom-lijst. Verder worden er reeksen gepubliceerd naar activiteiten, te weten bedrijfspgroepen volgens de zogenaamde Standaard Bedrijfsindeling (SBI). Tussen 2000 en 2008 is in Europees verband de indeling van bedrijven volgens de NACE op sommige punten drastisch

aangepast. Hierdoor zijn ook de Prodcom en SBI-classificaties, die van de NACE afgeleid worden, in belangrijke mate gewijzigd.

3. *Aanpassingen van het publicatieschema*

De veranderingen in de classificaties, de beschikbaarheid van het basismateriaal voor wegingen en de invoering van een nieuwe steekproefmethode (zie punt 5) hebben gevolgen voor het publicatieschema. In de praktijk is het publicatieschema voor goederengroepen enigszins aangepast doordat het nu op de 2008 Prodcom-lijst gebaseerd is. Het publicatieschema voor de activiteitenindeling (SBI) is qua detaillering nagenoeg onveranderd gebleven.

Twee andere belangrijke wijzigingen zijn tegelijkertijd met deze basisverlegging doorgevoerd.

4. *Verlegging elementaire aggregaat*

Veranderde statistische processen binnen het CBS hebben tot gevolg gehad dat het tot dan toe gebruikelijke detailniveau van de PPI in een groot aantal gevallen niet langer mogelijk is. De oorzaak hiervan ligt vooral in verminderde beschikbaarheid van gedetailleerde wegingsinformatie. Aangezien bij de nieuwe steekproefmethode (zie punt 5) deze wegingsinformatie een belangrijke rol speelt is ervoor gekozen om de de steekproef, waarneming, berekening en publicatie op hetzelfde detailniveau te baseren. Dit heeft ertoe geleid dat het elementaire aggregaat verlegd is van het meest gedetailleerde 8-digit-Prodcomniveau naar een hoger niveau. De prijswaarneming valt hierdoor binnen een breder omschreven productgroep, de primaire aggregaten krijgen hierdoor meer massa (prijswaarnemingen per productgroep) en is het mogelijk een nieuwe steekproefmethode te introduceren. Bijkomend voordeel is dat de waarneming nu beter verdeeld kan worden over het publicatieschema.

5. *Invoering PPS-steekproeftrekking*

De selectie van bedrijven was voorheen gebaseerd op een cut-off steekproef. Dat wil zeggen dat alleen de grotere bedrijven werden waargenomen en wel zodanig dat de dekking binnen een bepaalde productgroep ongeveer 80 procent was. Deze methode heeft echter als nadeel dat hij minder efficiënt is.

Om aan dit bezwaar tegemoet te komen en de steekproef aan te laten sluiten bij de verlegging van het primaire aggregaat (zie punt 4) is er gezocht naar een andere steekproefmethode. Er is gekozen voor de PPS (probability proportional to size)-steekproefmethode gekozen. Bij deze methode worden de grootste bedrijven nog steeds integraal waargenomen, maar dit zijn er minder dan bij de oude steekproefmethode. Daarnaast worden nu ook kleinere bedrijven in de steekproef opgenomen.

De kans om voor het deelnemerspanel te worden geselecteerd is evenredig met hun omzet binnen de steekproefpopulatie.

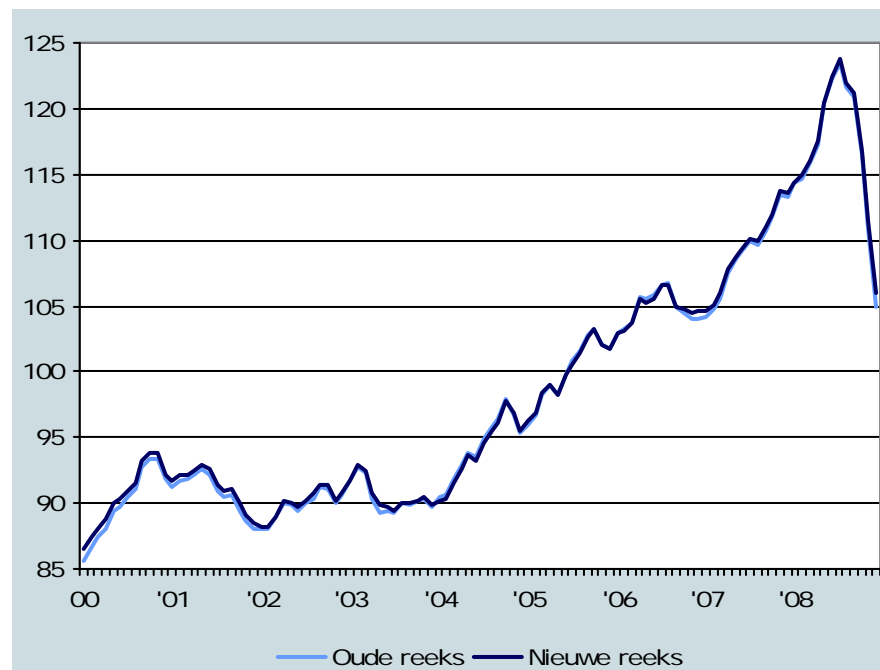
De vernieuwde steekproefopzet maakt het mogelijk om met minder waarnemingen tot uitkomsten te komen die kwalitatief minstens net zo goed zijn. Naast de beoogde vermindering van enquêtedruk is het nu ook mogelijk om, behalve voor de integraal waargenomen bedrijven, het waarneempanel periodiek te wijzigen.

Uitkomsten

De gevolgen van bovengenoemde veranderingen op de prijsontwikkelingen van de totale afzet van de industrie zijn weergegeven in figuur 1. Deze grafiek toont de oude en de nieuwe reeks voor de periode 2000–2008. Voor vergelijkingdoeleinden met de nieuwe reeks is de oude (2000=100) herschaald naar 2005=100. Op het niveau van de industrie (als totaal) wijkt de nieuwe reeks nauwelijks af van de oude reeks.

Het beeld voor detailreeksen is daarentegen meer gedifferentieerd omdat op lagere niveau's de effecten van de nieuwe Prodcom-indeling groter zijn.

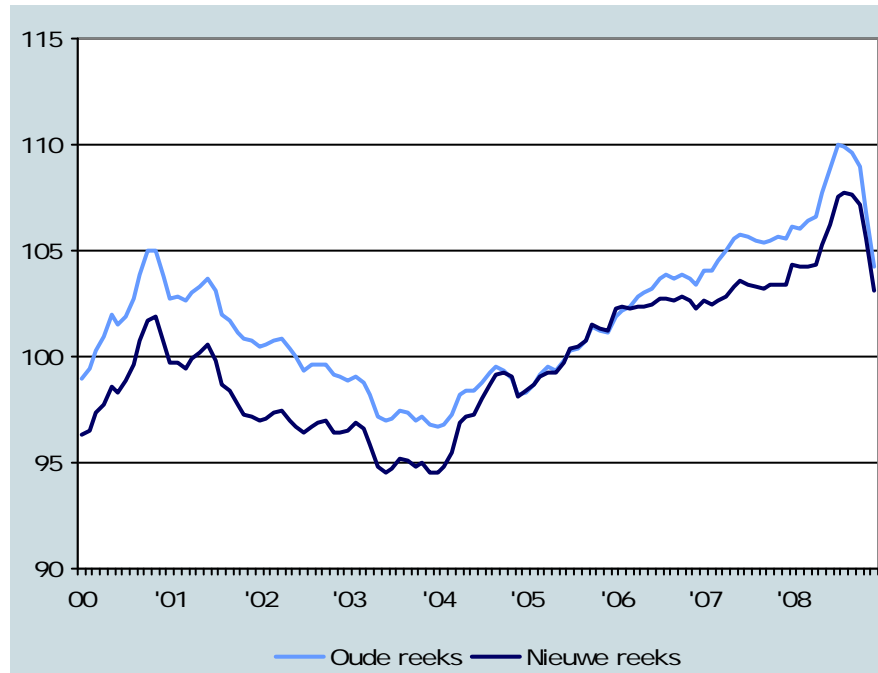
1. Indexcijfers afzet industrie

Figuur 2 toont de prijsontwikkelingen van de import van industriële producten. Beide reeksen zijn zo geschaald dat geldt: 2005=100. Uit analyses blijkt dat de verschillen voornamelijk veroorzaakt worden door de aange-

paste wegingsschema's. De aanpassingen voor de import zijn relatief groter dan voor de afzet.

2. Indexcijfers import industriële producten

Overgang van referentiejaar 2000=100 naar 2005=100

De uitkomsten van de PPI zijn tot en met de uitkomsten van december 2008 berekend en gepubliceerd op basis van 2000=100. Prijsontwikkelingen, zoals jaar-op-jaarmutaties, kunnen dus tot en met december 2008 over de reeks 2000=100 worden berekend.

Met ingang van maart 2009 worden door het CBS-indexcijfers vanaf verslagmaand januari 2000 berekend en gepubliceerd op basis van 2005=100. Met ingang van verslagmaand januari 2009 worden er geen PPI-uitkomsten meer berekend op basis van 2000=100.

Voor bepaalde doeleinden, zoals voor risicoclausules in contracten, dienen de nieuwe indices gekoppeld te worden aan de nieuwe reeksen (zie ook Statistiek Producentenprijzen, 2005=100 op de CBS-site onder Thema's>Prijzen>Methoden>Onderzoeksbeschrijvingen>Aanvullende onderzoeksbeschrijvingen).

Hiertoe kan gebruik worden gemaakt van de SBI-koppelingstabel (zie CBS-site onder Methodes>Classificaties>SBI - Standaard Bedrijfsindeling) waarin wordt aangegeven hoe de oude bedrijfspgroeperingen koppelen met de nieuwe. Voor de PPI-indices naar goederengroepen (Prodcom) kan voor aggregaten vanaf het 4^e digit niveau gebruik worden gemaakt van

dezelfde koppelingstabel. Op lagere niveaus van de Prodcod dient van geval tot geval gekeken te worden hoe de oude Prodcod-code kan worden gekoppeld aan de nieuwe (zie CBS-site onder Methoden>Classificaties>PRODCOD-lijst)

Definities

- Afzet* De afzetreeks omvat de goederen die zijn geproduceerd en verkocht door Nederlandse industrie, onderscheiden naar binnenlandse afzet en buitenlandse afzet.
- Invoer* Bij invoer betreft het alle in Nederland ingevoerde goederen.
- Prodcod* De PRODCOD-lijst is een lijst van industriële producten die binnen de Europese Unie wordt gehanteerd voor industriële statistieken
- NACE* “Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes”
- SBI* De Standaard Bedrijfsindeling (SBI) is een classificatie van economische activiteiten en wordt door het CBS o.a. gebruikt om bedrijfseenheden te rubriceren naar hun hoofdactiviteit.